

Ingtatlanok, székhely, bérlemények

Központi (Rhédey-ház) bérleményünkben alakítottuk ki az *Információs és Dokumentációs Központot*, melynek keretében működik a könyvtári olvasó, az előadóterem, a digitalizáló műhely s a kutatócsoportok egy része.

Kolozsvári fötéri ingatlanunk, a Wass Otilia-ház (11. sz.) visszaszerzéséért jogigényünket fenntartjuk, evégett perünk is van folyamatban.

Kapcsolatok, együttműködések

Az elmúlt esztendőkbén kialakult kapcsolatainkat és együttműködéseinket bővítettük. A legfontosabb együttműködéseink között feltétlenül meg kell említeni azokat, amelyek a pályázott projektek megvalósításában segítettek minket: egyrészt az Országos Széchényi Könyvtár MEK osztályával való együttműködésünk, mely elősegítette az EME elektronikus könyvadattárának bővítését (jelenleg 22 EME kiadványkötet és az *Erdélyi Múzeum* folyóirat 1994–2002-es évfolyamai található az adattárban teljes tartalommal), másrészt a zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézettel, a somorjai Fórum Intézettel s a kolozsvári Jakabffy Elemér Alapítvánnyal kötöttünk megállapodást. Az együttműködő intézmények célja könyvtár és dokumentációs központok működtetése annak érdekében, hogy a közép-európai magyar kisebbségi társadalmakról minél szélesebb körű információgyűjtést és tájékoztató szolgáltatást is végezzenek, és mindezt összehangolják. Az együttműködés eddigi eredménye a Lakatos utcai könyvtárunkban őrzött hagyatékok jegyzékbe vétele (Binder Pál, Takács Lajos, Demeter János, Pataki József, Jancsó Elemér, Kós Károly hagyatékaik és középkori oklevélhasonmások gyűjteménye). Mindezen jegyzékek az EME honlapjára is felkerülnek.

Végül, de nem utolsósorban, meg kell említenünk a Debreceni Egyetem Történettudományi Intézetével való, immár hároméves együttműködésünket, amelynek eredményeképpen kutatóink doktori képzésben vehetnek részt Debrecenben, közös konferenciákat szerveztünk/szerveztünk, és az ott elhangzott tudományos előadásokat nyomtatásban is megjelentetjük. Ekképpen már három tanulmánykötet látott napvilágot.

Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Kolozsvárt, 2007. február 17-én

Bitay Enikő

Balázs Lajos és Csávossy György tiszteleti taggá választása

Balázs Lajos laudációja

Balázs Lajos az összmagyar folklorisztika kiemelkedő alakja. 1939-ben született Bukarestben, ugyanott végezte egyetemi tanulmányait is, ahol 1965-ben román nyelv és irodalom szakos tanári oklevelet szerzett. Utána Balánbányán, Csíkszentsimonban oktatott 1968-ig, majd Hargita Megye Művelődési Tanácsánál főfelügyelő. 1973-tól már a csíkszeredai elméleti liceum tanára. Utána 1973–1980 között a Hargita Megyei Pionír Szervezet elnöke, majd 1980–1989 között a Hargita Megyei Tanácsnál külpolitikai szakértő. 1989–2000 között a csíkszeredai Márton Áron Líceum tanára. 2000-ben cselekvő részt vállalt a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem csíkszeredai részlegén a székelyföldi román tanári képzés megszervezésében, ahol napjainkig a humán tudományi tanszék vezetője. 2005-ben az év oktatója a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen.

Közéleti és tanári munkásságáért 1975-ben a Kulturális Díj III. érdemrendjét, 1996-ban Pro Urbe Csíkszereda díjat, 1996-ban a Magyar Néprajzi Társaság (Budapest) külföldi tiszteleti tagságát, 2000-ben a magyar néprajzkutatásban elért eredményeiért a Magyar Kultúra Lovagja címet, szintén 2000-ben a Magyar Néprajzi Társaság Ortutay Gyula-emlékérmét nyerte el. 1990-től az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a Kriza János Néprajzi Társaság tagja, 2000-től pedig a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja.

Balázs Lajos 1972-től Mihai Pop, nemzetközi hírű és rangú román folklorista, egyetemi professzor irányítása mellett végezte doktori stúdiumait. 1976-ban védte meg a csíkszentdomokosi székely lakodalomról írott román nyelvű doktori disszertációját. Dolgozatának kibővített, átdolgozott magyar nyelvű változata csak a rendszerváltozás után jelenhetett meg.

Balázs Lajos folklorisztikai munkásságának és életművének legkiemelkedőbb alkotását a csíkszentdomokosi átmeneti rítusokról írott három kötete jelenti. Ebben a rendszeres, szakszerű és módszeres, alaposan dokumentált néprajzi trilógiában rendre áttekintette a születéshez, a házasságkötéshez, valamint az elmúláshoz fűződő szokásokat, hiedelmeket, képzeteket és gyakorlatokat. A szerző elsősorban a Van Gennep nevével fémjelzett rítuselmélet fogalmaival, elemzési és értelmezési módszereivel tett sikeres kísérletet arra, hogy feltárja egyetlen székelyföldi, fel-csíki falu emberélethez fűződő szellemi, tárgyi és társadalmi vonatkozásait, hagyományait, szokásait, világképét és értékrendjét. A szerző több mint három évtizedes munkája során a csíkszentdomokosi székely népi kultúra, szokásvilág, világkép és értékrend sohasem látott mélységeit tárta fel. Egyediségében kiválóan reprezentálja az általánost, az összmagyar, az erdélyi, a székelyföldi közösségek mentalitását, kulturális sajátosságait.

A folklórtrilógia (*Szeretet fogott el a gyermek iránt. A születés szokásvilága Csíkszentdomokoson*. Pallas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda 1999. 392 lap; *Az én első tisztességes napom. Párválasztás és lakodalom Csíkszentdomokoson*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1994. 431 lap; *Menj ki, én lelkem a testből. Elmúlás és temetkezés Csíkszentdomokoson*. Pallas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda 1995. 284 lap) voltaképpen a magyar és az európai folklorisztika nagyrabecsült, sokat emlegetett és idézett monumentális monográfiája. Rövidített angol nyelvű változatát messzemenően ajánlom az erdélyi tudományos kutatást támogató intézmények figyelmébe.

Az emberélet legfontosabb fordulói (születés, házasságkötés, halál) élő átmeneti rítusokról írott, lélektani megalapozottságú szintézise az elmúlt évben látott nyomdafestéket *A vágy rítusai – rítusstratégiák. A születés, házasság, halál szokásvilágának lelki hátteréről* címmel (Scientia Kiadó, Kolozsvár 2006. 474 lap). Reméljük, hogy ez az összefoglalás, számvetés csakhamar idegen nyelvű kiadásban is megjelenik.

Mivel több mint három évtizeden át kutatta Márton Áron szülőfalujának hagyományait, nemrég az ő irányításával és szerkesztésével készült kötet *Fel-Csík egyik leghagyományörzőbb, legjelentősebb római katolikus székely településéről: Csíkszentdomokos*. Hargita Kiadó, Csíkszereda 1999. 350 lap.

Rangos hazai és külföldi konferenciakötetekben, tudományos periodikákban és művelődési folyóiratokban megjelent tanulmányainak, dolgozatainak és publikációinak száma meghaladja a százat. Nemrég pedig román nyelvű jegyzetet jelentetett meg román szakos egyetemistáinak: *Folclor. Noțiuni generale și poetică*. Scientia Kiadó, Kolozsvár 2003. 174 lap.

Ajánlom az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagyválasztmányának és elnökségének, hogy kiemelkedő tudományos eredményeinek elismeréseképpen 2007-ben Balázs Lajosnak ítélje oda az Erdélyi Múzeum-Egyesület tiszteleti tagságát.

Pozsony Ferenc